

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

Biudžetinė įstaiga, Daugų g. 5A, LT-62169 Alytus, tel./faks. (8 315) 51 653 el. p. amsbiuras@zebra.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 301768543

**Triukšmo Alytaus miesto tyliosiose zonose 2014 m.
matavimų rezultatai**

2015 m.

Triukšmo poveikis žmogaus organizmui priklauso nuo garso stiprumo ir veikimo trukmės. Triukšmas veikia fiziologiškai ir psichologiškai, trukdo pagrindinei kasdinei veiklai, miegui, poilsiui, mokymuisi ir bendravimui. Pasaulio sveikatos organizacija nurodo šiuos triukšmo sukeltus padarinius: susierzinimas, miego trikdymas, psichinė sveikata, klausos sutrikimai, hipertenzija, išeminė širdies liga.

Triukšmas žmogaus organizmą veikia tiesiogiai ir netiesiogiai. Tiesioginis poveikis – akustinė trauma, klausos nuovargis, dėl triukšmo įtakos išsivystęs kurtumas. Netiesioginis triukšmo poveikis turi neigiamą įtaką centrinei nervų sistemai, kraujotakos sistemai, virškinimo sistemai, endokrininei sistemai, kaulų ir raumenų sistemai. Tačiau svarbiausia triukšmo poveikis yra komuliacinis, kuris kaupiasi organizme ir kenkia nervų, širdies ir kraujotakos, virškinimo trakto sistemoms, labai susilpnina imuninę sistemą. Visa tai vyksta dar prieš klausos sutrikimo atsiradimą, o tai dažnai klaidina gydytojus, nustatant daugelio sunkiai gydomų ligų priežastis.

Pokyčių ir pažeidimų laipsnis priklauso nuo akustinio krūvio, nuo organizmo nervų sistemos funkcinės būklės ir individualaus organizmo jautrumo triukšmui. Akustinis triukšmas – įvairaus stiprumo ir dažnio garso bangų visuma, kuri gali sukelti nepalankias bei kenksmingas pasekmes sveikatai. Normaliai funkcionuojanti nervų sistema su geru nervinių procesų judrumu geriau apsaugota nuo triukšmo poveikio, o esant blogesniai nervinių procesų judrumui, atvirkščiai, jautrumas triukšmo poveikiui padidintas.

Triukšmas skirtingai nei kiti fizikiniai veiksniai, organizme turi specifinę receptorių sistemą. Net visai silpni garsai gali trukdyti, jei atitraukia ar nukreipia dėmesį, pakeičia dvasinę būklę, ar aplinką. Miesto ir buitinis triukšmo lygis apima nuo 40 iki 100 dBA, tai toks triukšmo lygis, kuriam būdingos visos organizmo pakitimų stadijos.

Pagrindiniai triukšmo šaltiniai yra transporto priemonės, statybos mašinos bei mechanizmai, technologiniai įrenginiai, šventiniai renginiai. Buityje taip pat naudojama daug triukšmo šaltinių: televizoriai, muzikiniai centrai, muzikos instrumentai, vaikų žaislai, dulkių siurbiai ir kt. Natūralus gamtinis triukšmas – jūros ošimas, upelio čiurlenimas, paukščių čiulbėjimas pasižymi visai kitokiomis akustinėmis charakteristikomis, jis nesukelia jokių neigiamų emocijų bei pasekmių sveikatai. Priešingai, natūralus gamtinis triukšmas veikia žmogų raminančiai, gerina nuotaiką, praturtina emocinę sferą.

Triukšmas būna įvairių atspalvių, sukeliančių tam tikras emocijas. Medžio lapų šlamėjimas, nesmarkus vėjo ūžavimas, iš arbatinuko besiveržiančių garsų triukšmas yra baltos spalvos. Tyliai burbuliuojančio vandens triukšmas, kuris sklinda, pavyzdžiui, iš dekoratyvinių žuvelių akvariumo, bus žemo dažnio atpalaiduojantis garsas – tai rožinės spalvos triukšmas.

Erzinantis triukšmas, kuris sukelia stresą gali būti mopedų triukšmas, sklindantis po langais šeštadienį ar sekmadienį yra labai malonus jų savininkams ir tiesiog nepaprastai erzina likusius namo gyventojus. Ypatingai erzina kitų keliamas triukšmas, su kuriuo neturime ryšio. Labai trukdo triukšmas, kurį laikome nemotyvuotu, nepagrįstu ir dėl to pašalinamu.

20 proc. mūsų blogos savijautos priklauso nuo supančios aplinkos, kuri vis labiau tolsta nuo natūralios. Vienas iš greičiausiai kintančių aplinkos rodiklių – triukšmo lygis, kuris per paskutinius 15–20 metų padidėjo net 2 kartus. Daugumoje miestų ir gyvenviečių triukšmas pagrįstai yra laikomas viena svarbiausia ekologine problema. Triukšmas trukdo darbui, poilsiui, neigiamai veikia žmonių sveikatą.

Aplinkos triukšmo tyrimo tikslas – fizikinių dydžių parametrų matavimai, kurių duomenų analizė nustatytų triukšmingas vietas, numatant priemones, kurios padėtų išvengti, sumažinti, apsaugoti visuomenę nuo aplinkos triukšmo kenksmingo poveikio, nustatant esamą

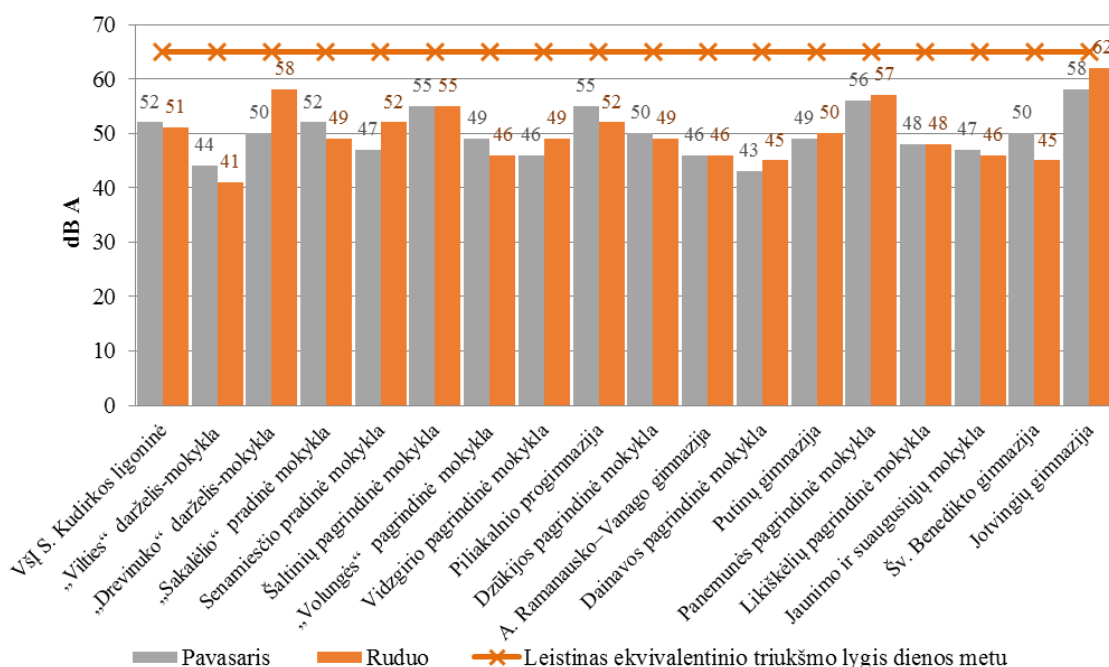
situaciją Alytaus miesto savivaldybės tyliosiose zonose. Tyrimo metu buvo siekiama nustatyti dienos, vakaro ir nakties triukšmo rodiklius pavasario ir rudens sezonų metu.

Aplinkos triukšmo matavimai Alytaus miesto savivaldybėje atlikti 2014 m. pavasarį ir rudenį. Ekvivalentinio ir maksimalaus garso slėgio matavimai buvo atlikti 18 Alytaus miesto tyliųjų viešųjų zonų, t. y. Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninės teritorijoje ir 17 švietimo įstaigų teritorijų. Matavimus atliko Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija. Triukšmo matavimai buvo vykdomi nustatytoje Alytaus miesto savivaldybės teritorijose, pagal Alytaus miesto savivaldybės triukšmo prevencijos 2013–2015 metų veikslų planą, patvirtintą Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2013 m. vasario 28 d. sprendimu Nr. T-24.

Buvo stebimas visuminis aplinkos triukšmas, kurio trukmė kiekvieno seanso metu tęsėsi 13 minučių 50 sekundžių, laikant prietaisą nuo žemės paviršiaus 1,5 m.

Įvairių šaltinių keliamo triukšmo lygių matavimai, gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties teritorijose, buvo lyginami su leidžiamomis triukšmo lygio vertėmis, kurios nurodytos Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 m. Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“. Ekvivalentinis garso slėgio lygis gyvenamųjų pastatų ir visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo dienos metu ne gali viršyti 65 dBA, vakaro 60 dBA, o nakties 55 dBA. Maksimalus garso slėgio lygis gyvenamųjų pastatų ir visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo dienos metu ne gali viršyti 70 dBA, vakaro metu 65 dBA, nakties metu 60 dBA.

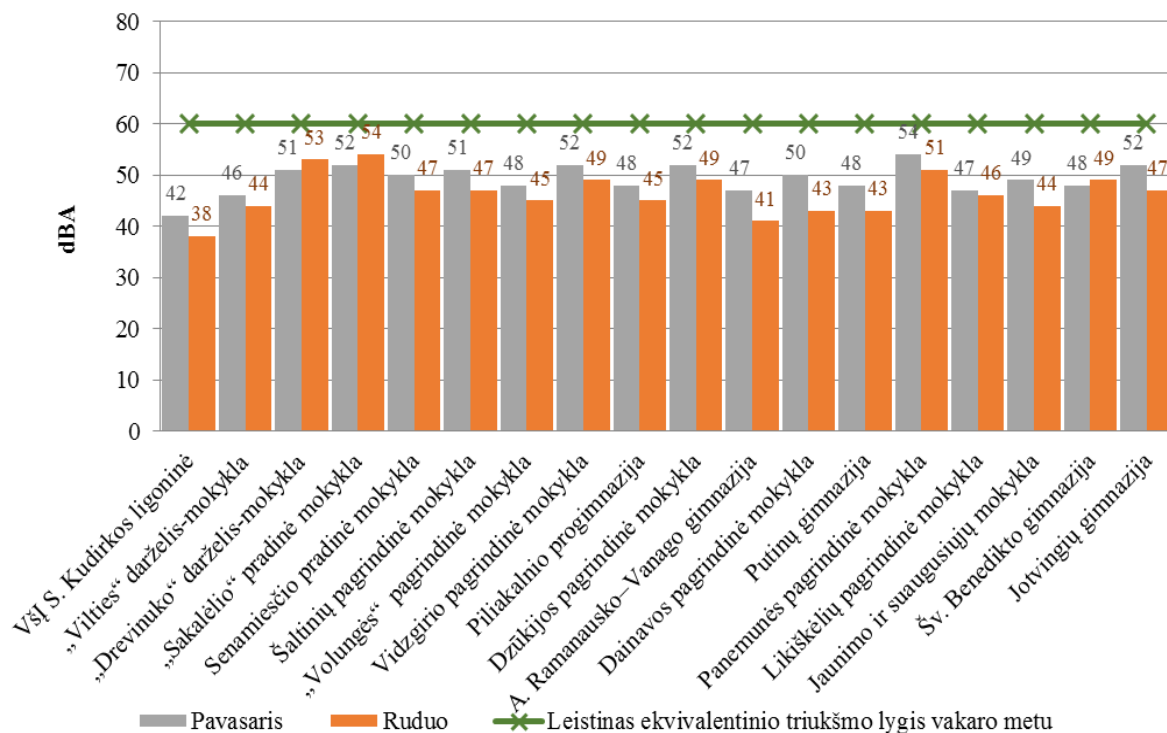
Dienos metu nei vienoje iš matuotų vietų ekvivalentinis triukšmo lygis neviršijo leistinos 65 dBA ribos pavasario ir rudens metu. Didžiausias leistinas ekvivalentinio triukšmo lygis dienos metu užfiksuotas Jotvingių gimnazijos teritorijoje rudenį (1 pav.).



1 pav. Ekvivalentinio triukšmo lygis Alytaus miesto tyliosiose zonose pavasario ir rudens sezonų dienos metu (dBA)

(Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro duomenys)

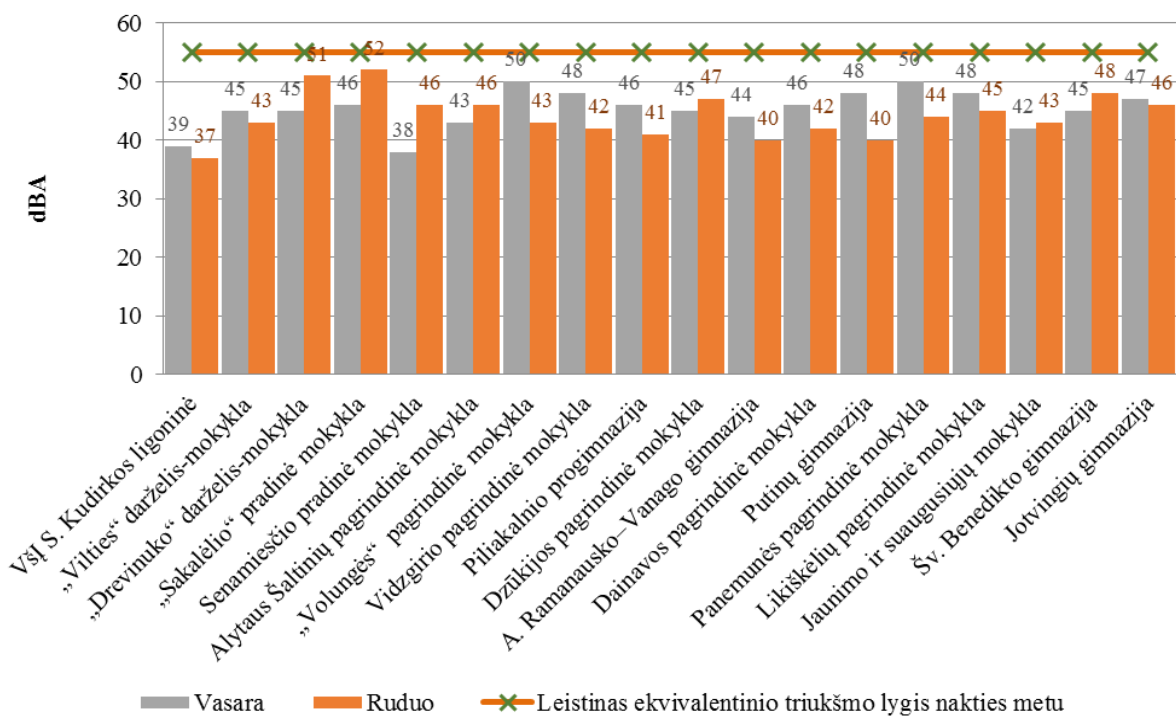
Vakaro metu nei vienoje iš matuotų vietų ekvivalentinis triukšmo lygis neviršijo leistinos 60 dBA ribos pavasario ir rudens sezonų metu. Ekvivalentinio triukšmo lygis vakaro metu matavimo vietose kito nuo 38 iki 54 dBA. Mažiausios vertės gautos Alytaus VŠĮ S. Kudirkos ligoninės teritorijoje rudens sezono metu (2 pav.).



2 pav. Ekvivalentinio triukšmo lygis Alytaus miesto tyliosiose zonose pavasario ir rudens sezonų vakaro metu (dBA)

(Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro duomenys)

Išanalizavus 2014 metų aplinkos triukšmo matavimų duomenis galima teigti, kad ekvivalentinis triukšmo lygis visose 18 matavimo vietų, nakties metu ribinio dydžio (55 dBA) neviršijo ir kito nuo 37 iki 52 dBA. „Triukšmingiausia“ nakties metu buvo „Sakalėlio“ pradinės mokyklos teritorijoje, tačiau leistinų ribų neviršijo (3 pav.).



3 pav. Ekvivalentinio triukšmo lygis Alytaus miesto tyliosiose zonose pavasario ir rudens sezonų nakties metu (dBA)

(Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro duomenys)

Maksimalus triukšmo lygis dienos metu matavimo vietose kito nuo 51 iki 68 dBA, bet neviršijo 70 dBA leistinos ribos. Didžiausia vertė dienos metu buvo užfiksuota Jotvingių gimnazijos teritorijoje. Maksimali triukšmo lygio riba – 65 dBA, taip pat nebuvo viršyta vakaro metu nei vienoje teritorijoje. Tyliosiose zonose nakties metu triukšmo lygis irgi neviršijo 60 dBA leistinos ribos ir svyravo nuo 45 iki 58 dBA (1 lentelė).

1 lentelė. Maksimalaus garso slėgio lygio Alytaus miesto tyliosiose zonose pavasario ir rudens sezonų metu (dBA).

Tyliosios viešosios zonos	Pavasaris	Ruduo	Pavasaris	Ruduo	Pavasaris	Ruduo
	Dienos metu		Vakaro metu		Nakties metu	
VšĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninės teritorija	63	61	52	45	50	44
„Vilties“ darželis-mokykla	51	50	52	53	53	51
„Drevinuko“ darželis-mokykla	57	63	56	59	53	56
„Sakalėlio“ pradinė mokykla	57	56	54	60	56	57
Senamiesčio pradinė mokykla	57	60	61	52	45	52
Šaltinių pagrindinė mokykla	67	62	62	54	50	53
„Volungės“ pagrindinė mokykla	59	50	57	54	58	52
Vidzgirio pagrindinė mokykla	56	59	58	56	56	50
Piliakalnio progimnazija	63	56	55	56	51	45
Dzūkijos pagrindinė mokykla	63	53	61	57	54	52
Adolfo Ramanausko-Vanago	51	53	55	50	55	47

gimnazija						
Dainavos pagrindinė mokykla	53	50	61	50	54	49
Putinų gimnazija	57	57	53	47	58	47
Panemunės pagrindinė mokykla	63	61	61	56	56	54
Likiškėlių pagrindinė mokykla	57	54	54	57	55	53
Alytaus jaunimo ir suaugusiųjų mokykla	55	53	57	53	47	48
Šv. Benedikto gimnazija	56	54	57	54	54	52
Jotvingių gimnazija	68	67	62	55	53	54

(Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro duomenys)

Išvada

2014 metais atlikus aplinkos triukšmo lygio matavimus 18 Alytaus miesto savivaldybės tyliųjų zonų paaiškėjo, kad ekvivalentinio ir maksimalaus triukšmo lygio ribų nebuvo viršyta, dienos, vakaro ir nakties metu nei vienoje teritorijoje, pagal Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 nustatytas ribas.

Parengė

Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro
visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė

Jovita Katkauskaitė